

Kristofer Pečar

IZ BAJSIJEVIH DELAVNIC ...

... človeštvu nepotrebnih in okolju neprijaznih izdelkov je do sedaj prišlo kar nekaj izdelkov, ki jih ferajn s pridom uporablja. Ali pa jih je.

Da naštejemo:

- vrata v sestankovalnico, kataster in gospodarstvo
- omara za katastrsko gradivo
- »pasaža« za razstavo ob 95. obletnici ferajna
- projekcijska plošča v sodelovanju s Ciletom
- avdio sistem: kupljen feršterker in predelane EI Niš zvočne omarice
- video sistem: projektor LCDscope NIRVANA 666
- Bajsitlačnica, ver. 1.0 (nadgradnjo na verzijo 2.0 je izvedel Andrej Vrtnar)
- skupni projekt YuBaCil triandema: kaninska tenda

O večini zgoraj naštetih projektov ni kaj dosti za modrovati, projekt LCD projektor pa si zasluži kakšno besedo več. Razen še seveda tenda, ampak o tem bo razpredal idejni vodja Čile. Če se mu bo zazdelo.

Torej, tam okoli leta 2005 je Čile modro ugotovil, da klasično diafotografijo jemlje vrag in da so že skoraj vsi presedlali na digitalce. Tako tudi na ferajnu praktično ni bilo več klasičnih diaprojekcij, za digitalne fotografije pa ne projektorja, le tu pa tam smo si ga nekako uspeli izposoditi. Ferajn pa za takrat pregrešno drag projektor ni imel denarja.

Na nekem izletu, ko so ženi in pamža že poniknili v spanec, sva midva modrovala, kaj napraviti. Čile, poln zamisli, pove, da obstaja dokaj poceni predelava grafoskopov. Razloži mi, da je LCD matrica vsakega monitorja prosojna in lahko deluje enako kot prosojnica, ki se jih nekateri še spominjamo iz svojih šolskih in študentskih dni. Torej, razdreš monitor, položiš matrico na grafoskop in gledaš, kar ti računalnik pač predvaja. Pa še obenem se na ferajnu nekje v enem kotu valja zaprašen grafoskop, monitor bi se pa tudi našel.

V tistem času YouTube še ni obstajal, zato pa je bilo na spletu najti obilico 'sam svoj mojster' blogov od izdelkov, da bog pomagaj, do vrhunskih obrtniških mojstrov. Našel sem tudi podatek, da je

proizvodnja grafoskopov takrat še vedno obstajala in da so bili za Slovenijo uvoznik takratna Iskra Vega. V bistvu so bili uvoznik grafoskopov, ki so jih izdelovali v Nemčiji po Vegini licenci.

Prva stvar, ki sem jo storil, je bila, da sem po oglasu našel dokaj ugoden 15-colski rabljen monitor in ga razdrl. Prišel sem do matrice, za katero se je izkazalo, da je za ferajnov obstoječi grafoskop prevelika za kakšen centimeter ali dva. Kasneje sem na spletu zasledil opozorila, da ni vsak monitor primeren za predelavo, saj so nekateri narejeni tako, da je elektronika integrirana na zadnjo stran matrice in se je ne da razstaviti. Ali pa je folija proti bleščanju tako močno nalepljena na matrico, da se je ne da odstraniti. Imel sem več sreče kot pameti v obeh točkah.

Kako naprej? Spomnil sem se Iskre Vege, pograbil grafoskop in matrico ter odšel v Stegne. Tam me je sprejel prijazen gospod, ki se je takoj pohvalil, da je bil eden od razvojnih inženirjev grafoskopov v Iskri Vegi in da so Iskrini grafoskopi krasili praktično vse učilnice širnega sveta, saj so bili skoraj edini, nedvomno pa največji, proizvajalec. Pri njem sem poleg bogate zgodovine grafoskopa dobil marsikateri napotek, predvsem pa je ponudil, da kupimo pravi grafoskop z velikim popustom. Če se prav spomnim, se je popust gibal okoli 50 odstotkov. Ugotovil sem, da tudi z nakupom novega

grafoskopa in še preostale potrebne opreme (Fresnelova leča — obstajali so proizvajalci, ki so izdelovali fresnelove leče ravno za tovrstne projekte in so bile primerne za LCD matrice, ker obstoječa leča iz grafoskopa ni bila primerna — projekcijska leča in še nekaj drobnarije) krepko ne dosegamo cene novega, po ločljivosti primerljivega projektorja.

Projekt je tekel počasi, a vztrajno. Osnovni dizajn je bil dodelan, a se je skozi izdelavo marsikaj spremenilo, dopolnilo in izboljšalo. V bistvu je od osnovnega grafoskopa ostala škatla in nosilec s projekcijskim ogledalom.

Izdelati je bilo potrebno škatlo za matrico, leče in elektroniko. Nadalje je bilo potrebo predelati nosilec za žarnico oziroma mu izboljšati hladilne elemente. Tudi celoten sistem hlajenja je bilo potrebno predelati tako, da je odvajanje prevelikih količin toplote, ki jo proizvaja žarnica, zadostno, da se matrica ne pregreva. Nastal je projektor, ki je popolnoma v vsem konkuriral komercialnim projektorjem, razen v tem, da je velik, okoren in glasen.

Poimenoval sem ga LCDscope NIRVANA 666, člani pa so ga poimenovali Bajsiskop.

Na občnem zboru društva leta 2007 je bil LCDscope uradno predstavljen in na njem je Marko Simić predstavil 95-letno društveno zgodovino skozi fotografije

Foto: Marko Simić

članov, ki jih je preslikal in digitalno obdelal, veliko tudi s steklenih plošč.

Ker ga je čas povozil, nadomestil pa precej manjši, verjetno tudi kvalitetnejši in predvsem uporabniku prijaznejši projektor, je LCDscope postal priročno odlagališče pirovskih flaš in druge ropotije. Zato sem po nekaj modrovanja, kam bi ga za vedno pospravili, da ne bi kdaj komu padlo na pamet, da je dober le še za med odpadno elektroniko, sklenil, da povprašam v Tehniški muzej Slovenije v Bistri, ali je tovrstna šara zanimiva za njih. Oglasil se je kustos za elektroniko in bil prilično navdušen, saj ima v načrtu tematsko razstavo o svetlobnih telesih. In Bajsiskop bi jim zelo prav prišel za prikaz garažnih izdelkov na podlagi domačega znanja.

Ob tej priliki je na društveni listi nastal zapis:

Zadeva [DZRJL] Bajsiskop ...
Od Kristofer Pečar
Pošiljatelj DZRJL-list
Za Dopisni seznam DZRJL
Datum 13. 12. 2021 17:31

Helou!

Danes je svoj dom počitka našel Bajsiskop Nirvana 666, izdelan leta 2006/7 v Bajsijevih delavnicah človeštvu nepotrebnih in okolju škodljivih izdelkov in predstavljen in predan v uporabo ferajnu na Občevalnem sporu leta 2007.

Kljub svojemu hrupu in nerodnosti je v dobrem desetletju kar uspešno sprožiral terabajte raznih fotk in filmčkov in pri tem zadovoljeval radovedne oči naših članov in članic. Vendar ga je čas povozil in nadomestil ga je manjši in priročnejši vnuk.

Da ne bi na stara leta zasedal prostora in bil vsem na očem kot nekoristni jedec,

smo ga z vso njegovo kramo preselili v dom starejših občanov Tehniški muzej Slovenije v Bistri.

Da pa ne bo samo čakal na svoj bridki konec bo, že nekako v jeseni, deležen nastopanja v tematski razstavi z delovnim naslovom Svetloba.

Peljite svojo deco ali vnuke na ogled razstave in, ko ga opazite, jim povejte, da je to sestavljen en nori član, ki ga imate čez leto sicer zaprtega v kleti, na Vetranski akciji pa ga celo spustite na plano in predstavite novim generacijam, da vidijo kakšni so lahko stranski učinki članjevanja v DZRJL.

V priponki za tiste, ki ste že pozabili o čem je govora.

Fotki sta Markotovi (Simić).

Cao, Ba

Tehnične podrobnosti

LCDscope NIRVANA 666 je izdelan na podlagi: monitorja Fujitsu-Siemens B15-1 z LCD matrico Philips TFT-LCD 15" 1024 × 728 (levo), grafskopa LIESEGANG OHP 2510 400 W (desno)

Drobovje in ohišje

(1) Elektronika monitorja in rele za vklop žarnice ob dvigu projekcijskega zrcala, (2) LCD matrica z odstranjenima folijama proti bleščanju, (3) fresnelova leča, (4) nosilec žarnice s hladilnimi rebri ter »coolmirror« odsevnim zrcalom. Ohišje je narejeno iz vodoodporne vezane plošče debeline devet milimetrov.

(1)

(2)

(3)

(4)

